

Rok 1903.

W pierwszej połowie tego roku Piłsudski przebywał dużo w Królestwie i powrócił do Krakowa w drugiej połowie czerwca. W tym czasie PPS poniosła wielką stratę, gdyż 23 marca został zaarrestowany Sławek (Soplica, Gustwa), lecz już 18 grudnia udało mu się uciec z więzienia w Sieradzu i przyjechać do Krakowa. 7.

Nr. 16.

List do towarzyszy w Londynie z 9 lipca na czterech stronach małego formatu (17 x 10,8 cm.)

6-001

9/VII Kraków (03)

Moi drodzy! Wybaczenie, że się nie od razu po przyjeździe zameldowałem u was, ale wstrzymywały mnie najrozmaitsze rzeczy, przejazdy znajomych, gawędy z ludźmi i t.d. Chciałem też przesłać wam od razu przy liście i sprawozdanie z konferencji odbytej, ^{1.} lecz na to nie miałem dotąd czasu. Przysięgłem to wam za dni parę razem z rachunkami za ~~marzec~~ i ~~kwiecień~~. Teraz do rzeczy. 1) Na konferencji zostało postanowione, że dla ostatecznego ułożenia naszej konstytucji ogólnopartyjnej ma być ustanowiona komisja składająca się z trzech osób - mnie, Jowisza i Jerzego, ^{2.} która na przyszłą konferencję ma przedstawić wypracowany projekt dla dyskusji i ewentualnego postanowienia C.K.R. Chodzi o to, że owe projektowane przeze mnie głosowanie powszechne czeka dotąd na swe urzeczywistnienie, a pomiędzy facetami nawet w C.K.R. ^{3.} istnieje pewne niezadowolone, że cała władza, całe prawodawstwo zostało wobec tego zupełnie zeska-motowane na rzecz jedynie C.K.R. Wobec tego trzeba stworzyć coś nowego praktyczniejszego, a także dopasować organizację krajową do zagranicznej i w jakąś określone formie nadać temu stosunkowi. Chciałbym o tych sprawach usłyszeć wasze zdanie. Moje zdanie jest następujące. 1) Koniecznym jest rozszerzenie kompetencji Komisji Wykonawczej C.K.R. - teraz bowiem w skład C.K.R. będą wstępować ludzie mniej z historią naszego ruchu obznajmieni, ^{4.} mniej związani z najrozmaitszymi tradycjami P.P.S., co wobec tego, że ostatnimi laty Przedświt zbyt mało robił dla utrwalenia tradycji w umysłach młodszej generacji, może się szkodliwie odbić na sprawie. 2) Prawdopodobnym jest zwiększenie liczby C.K.R.owców. 3) Konferencjom okręgowym - które zgodnie z uchwałą C.K.R. mają się odbywać we wszystkich okręgach, trzeba nadać prawo inicjatywy - dawania projektów do praw naszych i nowych uchwał. 4) Władzę prawodawczą - t.j. ostateczną decyzję w sprawach ^{5.} najogólniejszej natury i zasadniczego charakteru trzeba pozostawić czemuś (to słowo przekreślone) jakiejś instytucji szerszej

3.

niż C.K.R. Są pod tym względem różne projekty - albo te same konferencje okrę-
gowe byłyby takim ciałem, albo też w takich wypadkach trzeba by zwoływać jakąś
specjalną konstytuante i do składu C.K.R. dobierać trochę ludzi z partii nie
C.K.Rowców. I jedno i drugie ma swoje złe, ma też i dobre strony. W pierwszym
wypadku bierze w tym udział znacznie więcej ludzi - o co mnie naprzykład bardzo
chodzi, lecz są i trudności, mianowicie: podwójny charakter tych konferencji
przy uznaniu ich zarazem za ciała ^a ~~przewodniczące~~, niemożliwość zwoływania ich
prawie ^{jedno} ~~razem~~ jednocześnie, trudność obliczenia głosów za i contra. Natomiast drugi
sposób łatwiejszy jest do wykonania i ma trochę tradycje dawnych zjazdów P.P.S.
natomiast pociąga ze sobą zmniejszenie ilości osób biorących w tym udział i
nie może być często używanym, bo pociąga wiele kosztów i kłopotów. I w jednym
i drugim wypadku trzeba by dostosować i zagranicę do tego, t.j. albo konferen-
cje oddziałów ~~zagr.~~ zrobić jedną z konfer., (4 ostatnie słowa prze-
kreślone) zrównać z ^w ~~prze~~ konferencjami okręg., albo też przewodniczą wia-
dzą nadać specjalnemu ^{gr} ~~gr~~ ludzi zagranicę. Więc oczekuję waszego zdania w tych
sprawach. Proszę zarazem o przysłanie mi jak pierwszej ustawy przeze mnie wy-
pracowanej, tak zarówno i sprawozdania z ostatniej konferencji - potrzebne mi
są jako materiały do komisji o której mówiłem wyżej.

II) Przyslijcie mi wykaz pieniędzy ileście otrzymali w tym roku od Czerwo-
nego Krzyża paryskiego - potrzebne to jest dla uregulowania interesów z to-
warzystwem pomocy w Warszawie.

III. Przyslijcie mi ⁴ egzemplarz Wskazówek oraz pięciolecie ^{cie} ~~3~~ P.P.S. Zarazem
proszę ciebie Władku być jaknajspieszniej swoje uwagi co do nowego wydawnictwa
porobił. Moim zdaniem należy je przerobić bardzo gruntownie. Nie odpowiada je
one teraźniejszemu stanowi rzeczy, gdyż są zbyt konspiracyjne, zbyt skierowa-
ne na zakonspirowaniu wszystkiego, co jest ruchem, gdy obecnie już przeżywamy
epokę, w której należy mieć więcej odwagi cywilnej. Oprócz tego koniecznym
jest włączyć tam działy obejmujące sobą zachowanie się podczas strajków,

7

10.

z moneta partyjna, stosunek do szpicli i przedstawicieli władzy i t.d. Proszę
cie Władku rób o tym wszystkim uwagi i wysyłaj je jaknajprędzej do mnie cho-
ci żeby częściami. Tymczasem dośyć. Serdeczne uciążnienia was wszystkim.

Wasz Ziuk.

adresować do mnie możecie tymczasem

Pańska 5 na parterze
Dr. Mazurkiewicz
u p. Weber.

Jedziemy na lato do Rytra.

Aha, niech Wladek zaraz napisze co wie o ^eTrjdosiewiczzu, s.d. jakoby, który po-
wołuje się że go znał w Siedlcach czy co, czy miał on pseudonim "Turek"?

Przypisy

1. "Sprawozdanie z odbytej konferencji" - W dniach od 4 do 6 ^{1903r.} czerwca odbyła
się w Wilnie konferencja CKR.
2. Jowisz - W. Jodko-Narkiewicz (przypis 1 do listu Nr.1); Jerzy - Adam
Bujno (przypis 5 do listu Nr.1).
3. "Wskazówki" - ~~xxx~~ patrz przypis 6 do listu Nr. 14. "Pięćmolecie PPS"
- to broszura St. Wojciechowskiego p.t. "PPS w ostatnich pięciu latach".
4. Wladek - A. Malinowski, patrz przypis 8 do listu Nr.1.

Nr. 17.

List do Londynu z 26 lipca 1903r. na ośmiu stronach papieru listowego
bardzo drobno napisany, małego formatu 17,1 x 10,7 cm.